

Kripto Varlıklara İlişkin Düzenlemeler

Fintech ve Dijital Finans

KPMG Türkiye

kpmg.com.tr

I. Kripto Varlıklara İlişkin Düzenlemelere Genel Bakış

2012 senesinden beri Dijital Varlıklar gündemde bir konu olmaya devam etmektedir. Özellikle son dönemde hayatın daha fazla içine girmeye başladığını, işlem hacminin arttığını ve işlemlerin kolaylaştığını görüyoruz. Tüm bu gelişmeler, dünya genelinde dijital varlıkların hukuki bir zemine oturtulması ihtiyacını doğurmaktadır. Buna paralel olarak da dünya genelinde hızla adımlar atıldığını görmekteyiz.

Dünya genelindeki mevzuata baktığımızda, ilk sırayı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesi (Anti-Money Laundering (AML) prosedürleri gereği yapılan hukuki düzenlemeler almaktadır. Bunun yanı sıra, kripto varlık hizmet sağlayıcıları ve kripto para borsalarının lisanslanması, kuruluş süreçleri, denetimi, izlenmesi ve tabi olduğu kurumlara ilişkin oluşturulan düzenlemeler de, AML düzenlemelerini takip etmektedir.

Aşağıdaki tabloda dünya genelindeki ülkelerin hukuki düzenlemeleri yer almaktadır:

ABD

Lisans Gerekmemektedir ✓

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

Arjantin

Lisans Gerekmemektedir ✗

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✗

Avrupa Birliği

Lisans Gerekmemektedir ✓

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

Avustralya

Lisans Gerekmemektedir ✓

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

Birleşik Krallık

Lisans Gerekmemektedir ✓

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

Brezilya

Lisans Gerekmemektedir ✗

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

Çin

Lisans Gerekmemektedir ✗

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

Güney Kore

Lisans Gerekmemektedir ✓

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

Hindistan

Lisans Gerekmemektedir ✗

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

Kayıt ve lisanslama gereksinimleri ülkelere göre değişir

Hong Kong

Lisans Gerekmemektedir ✓

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

İsviçre

Lisans Gerekmemektedir ✓

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

Japonya

Lisans Gerekmemektedir ✓

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

Kanada

Lisans Gerekmemektedir ✓

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

Meksika

Lisans Gerekmemektedir ✓

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

Singapur

Lisans Gerekmemektedir ✓

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

Şili

Lisans Gerekmemektedir ✓

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

Tayland

Lisans Gerekmemektedir ✓

Merkez Bankası Dijital Para Birimi ✓

II. Kripto Varlıklara İlişkin Hukuki Düzenlemelerde Türkiye'nin Durumu

Dijital varlıkların yapısı gereği ve bu varlıkların kolay transfer edilebilir olması nedeniyle dünya genelinde yeknesak bir düzenleme ihtiyacı bulunmaktadır. Ancak hali hazırda dijital varlıklara ilişkin düzenleme yapılmayan ülkeler bulunmakla birlikte, Türkiye'de bu ülkelerden biri konumundadır.

Türkiye'de Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbir Hakkında Yönetmelik ile ilk kez "kripto varlık hizmet sağlayıcı" tanımı yapılmıştır. Halihazırda ülkemizde kripto varlık hizmet sağlayıcı ya da kripto varlıklara ilişkin hukuki düzenleme bulunmasa da, bu yönetmelik ile AML kapsamında düzenleme yapılmış ve bu kapsamda faaliyette

olan ancak hukuki bir düzenlemeye tabi olmayan kripto para borsalarının takip edilmesi amaçlanmıştır.

Bu yönetmeliğe ek olarak MASAK tarafından 4 Mayıs 2021 tarihli **Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılar Uygulama Rehberi** yayınlanmıştır.

Bu düzenlemelerin yanı sıra, 25.10.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı yıllık programı kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca hazırlanan programda dijital varlıklara ilişkin mevzuat çalışmaları gündeme alınmış olup, ilgili mevzuat çalışmasının Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu ile ilgili diğer tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülerek 2024 yılı içerisinde tamamlanması hedeflenmektedir.

6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi kapsamında Sermaye Piyasası Kanunu'nda ("Kanun") yapılması öngörülen önemli değişiklikler aşağıdaki gibidir:

- Cüzdan, kripto varlık, kripto varlık alım satım platformu, kripto varlık hizmet sağlayıcı ve kripto varlık saklama hizmeti kavramlarına ilişkin tanımlamalar yapılacaktır.
- Kurul (SPK) kripto varlık olarak ihracına ve bunların oluşturulup sakladıkları hizmet sağlayıcılarca sunulan elektronik ortam nezdinde kayden izlenmesine ilişkin esaslar belirlenecek. Ayrıca Kurulca izinlerin verilmesine yönelik olarak bilgi sistemleri ve teknolojik altyapılarının faaliyet şartlarına uygunluğu TÜBİTAK tarafından hazırlanacak teknik raporla tespit edilecektir.
- Kripto varlık alım satım platformlarının kurulabilmesi ve faaliyete başlaması için Kuruldan izin alınması zorunlu tutulacak olup, platformlar münhasıran Kurulca belirlenecek faaliyetleri yerine getirebilecektir.
- Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının ortaklarının taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar bile Kanunda yazılı suçlardan kesinleşmiş mahkûmiyetinin bulunmaması beklenmektedir.
- Müşterilerin kripto varlık transferlerinin gerçekleştirildiği cüzdanlara ve nakit transferlerinin gerçekleştirildiği banka hesaplarına ilişkin kayıtlar kripto varlık hizmet sağlayıcılarca güvenli, erişilebilir ve takip edilebilir şekilde tutulacaktır. Tüm işlem kayıtlarının bütünlüğü, doğruluğu ve gizliliğinin sağlanması beklenmektedir.
- Müşterilere ait nakit ve kripto varlıklar, kripto varlık hizmet sağlayıcıların malvarlığından ayrı olup, kayıtlar da bu hükme uygun olarak tutulacaktır.

- Kripto varlık hizmet sağlayıcıların müşterilerine karşı sorumluluğunu ortadan kaldıran veya sınırlandıran her türlü sözleşme şartı geçersiz kılınacaktır.
 - Kripto varlık platformları, müşterilerinin işlemlerine ilişkin itirazlarını ve şikayetlerini etkin şekilde çözecek dahili mekanizmalar kurmakla yükümlü tutulacaktır.
 - Kripto varlıklara yönelik yatırım danışmanlığı ve portföy yöneticiliği yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenecektir.
 - Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının mali denetimi ve bilgi sistemleri bağımsız denetimi Kurulca ilan edilen listede yer alan bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılacaktır. Kurul ve TÜBİTAK personeli, yetkili kuruluşlar tarafından yapılacak bilgi sistemleri denetimlerinin her aşamasına, bilgi ve becerilerini geliştirmek amacıyla, denetçi bağımsızlığı ilkesini zedelemeksizin izleyici sıfatı ile eşlik edebilecektir.
 - Müşterilere ait nakit ve kripto varlıklara ilişkin tedbir, haciz ve benzeri her türlü idari ve adli talepler münhasıran kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından yerine getirilecektir.
 - Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının hukuka aykırı faaliyetleri ile nakit ödeme ve/veya kripto varlık teslim yükümlülüklerini yerine getirememesinden kaynaklanan zararlardan kripto varlık hizmet sağlayıcıları sorumlu tutulacaktır.
 - Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, bilişim sistemlerinin işletilmesinden, her türlü siber saldırıdan, bilgi güvenliği ihlallerinden, teknik arızalardan veya personelin her türlü davranışından kaynaklı oluşan kayıplardan sorumlu tutulması beklenmektedir.
 - Bankalar nezdinde tutulmakta olan müşteri nakitlerinin yatırım kuruluşu müşterileri için açılacak olan münferit bir hesapta, yatırım kuruluşunun kendi nakit varlığından ayrı olarak izlenmesi esasatır.
 - Müşteri hesaplarının bankalarda nemalandırılmasına ilişkin esaslar Kurulca belirlenecektir.
 - Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının usulsüz işlemleri, izinsiz kripto varlık hizmet sağlayıcılığı faaliyeti ve kripto varlıklara yönelik hukuka aykırı yatırım danışmanlığı ve portföy yöneticiliği faaliyetlerinde uygulanacak tedbirler kapsamında izin almaksızın kripto varlık hizmet sağlayıcısı olarak faaliyet yürüttüğü tespit edilen gerçek kişiler ve tüzel kişilerin yetkilileri üç yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin günden on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılabilirliklerine ilişkin düzenleme beklenmektedir.
 - Kripto varlık hizmet sağlayıcılar (platformlar) Kurul'dan faaliyet izni aldıkları yıl itibarıyla faiz gelirleri hariç olmak üzere tüm gelirlerinin maksimum yüzde onu olmak üzere, Kurul (SPK) tarafından belirlenecek oranda ödemeyi Kurul (SPK)'a ödemekle yükümlü olacaktır.
 - Kripto varlık hizmet sağlayıcılar (platformlar) Kanun ile birlikte, SPK tarafından yayımlanacak olan ikincil düzenlemeler yürürlüğe girene kadar izin şartı aranmaksızın faaliyetlerine devam edebilecektir. Ancak ikincil düzenlemelerin yayımlanmasının ardından düzenleme öncesinde faaliyete geçmemiş olanlar faaliyette bulunamayacaklardır.
- Önemle belirtmek gerekir ki yukarıda paylaşılanlar yalnızca taslak aşamasında olup, kanunlaşacak olan metnin yapılacak değişiklikler ve eklemeler ile son halini alması beklenmektedir.

III. Kripto Varlıklara İlişkin AB Regülasyonlarının İncelenmesi

Avrupa geneli incelendiğinde Malta tarafından düzenlenen dijital varlıklara ilişkin düzenlemeler dünyada öncü olan ve kapsamlı bir regülasyondur.

İlgili regülasyon 2018 yılında yürürlüğe girmiş olup, söz konusu düzenleme ile dijital varlıklar ve bunlara ilişkin hizmetler gruplara ayrılarak, farklı sınıflarda bulunan hizmetlere ilişkin farklı lisanslama süreçleri sürdürülmektedir.

Hizmetlerin lisans ücreti, asgari sermaye yükümlülüğü, talep edilen rezerv ve belgeler ait olunan gruba göre farklılık göstermektedir.

Malta dijital varlıklara ilişkin yasaları düzenlemiş olmakla birlikte, söz konusu faaliyetlere ilişkin izin ve lisansları almak oldukça güç olup, yetkili makama (MFSA) yapılan başvuruların büyük bir çoğunluğunun olumsuz sonuçlandığı görülmektedir.

Kripto para birimi, Avrupa Birliği'nin (AB) çoğunda yasaldir, ancak borsa yönetimi bireysel üye devletlere bağlıdır.

Vergilendirme konusu ise AB üyesi ülkelerde %0 ile %50

arasında değişmektedir. Son yıllarda, KYC/CFT yükümlülüklerini ve standart raporlama gerekliliklerini sıkılaştıran AB'nin Beşinci ve Altıncı Kara Para Aklamayı Önleme Direktifleri (5AMLD ve 6AMLD) yürürlüğe girmiştir.

Eylül 2020'de Avrupa Komisyonu tüketiciyi korumak, net kripto davranışı oluşturmak ve lisanslama gereksinimlerini belirlemek amacıyla **Kripto Varlık Piyasaları Yönetmeliği (MiCA)** 'ni önerdi. Bu metin iki senelik yoğun çalışmalar sonucunda, Ekim 2022'de onaylandı ve 31 Mayıs 2023 tarihinde ise resmen yasalastı. Böylece Avrupa Birliği geniş ve kapsamlı bir hukuki düzenlemeye kavuşmuş oldu.

MiCA tek başına kripto varlıklara ilişkin düzenleme getirmemekte ve aşağıda detaylı incelemede referans vereceğimiz üzere, veri koruma vb. diğer regülasyonlara atıfta bulunmaktadır.

Bunun yanı sıra MiCA direktifi temelde **DLT Pilot Regime ve Digital Operational Resilience Act(DORA)** ile bağlantılıdır.

<https://www.mfsa.mt/our-work/virtual-financial-assets/#VFA-Authorisation>

Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937 (MiCA) <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13198-2022-INIT/en/pdf>

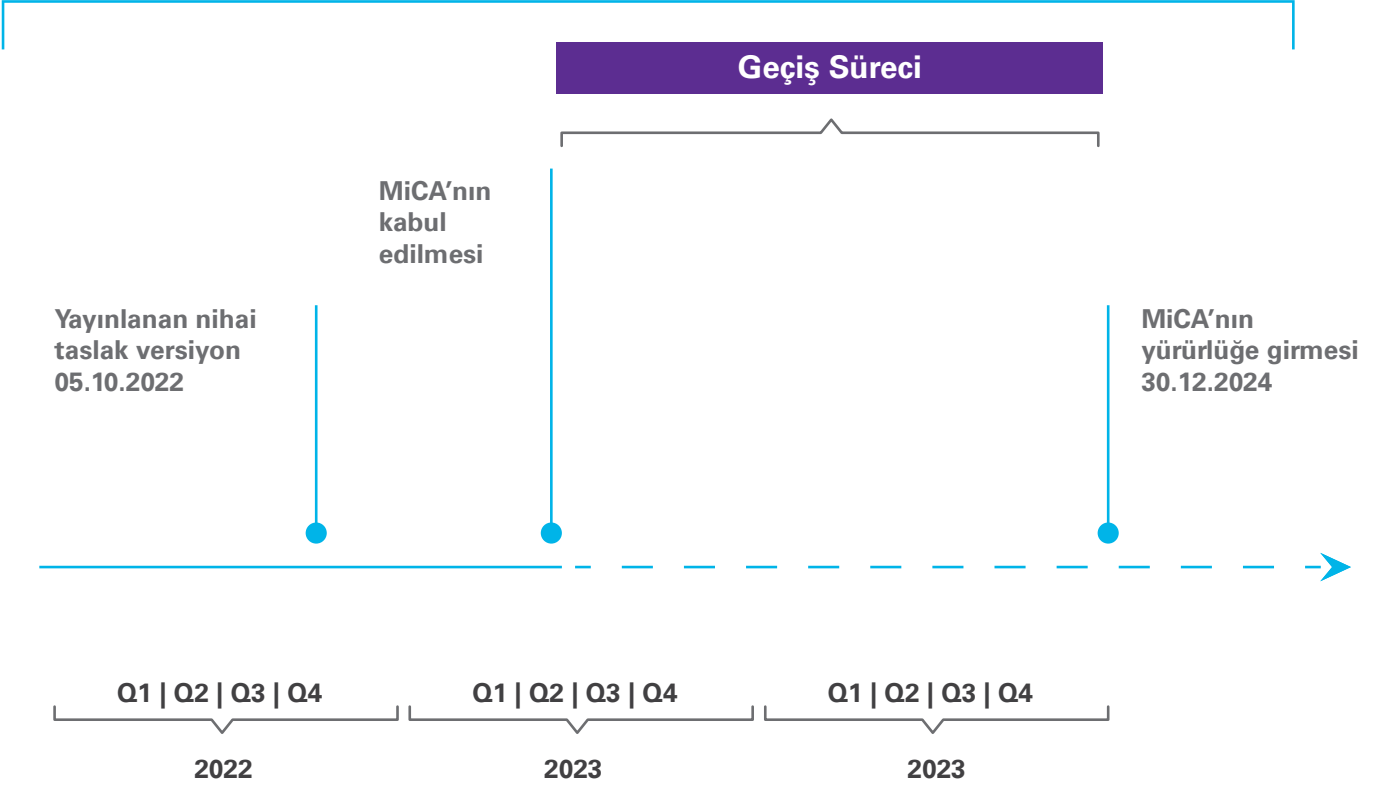

MiCA Düzenlemesine Dair Tarihçe

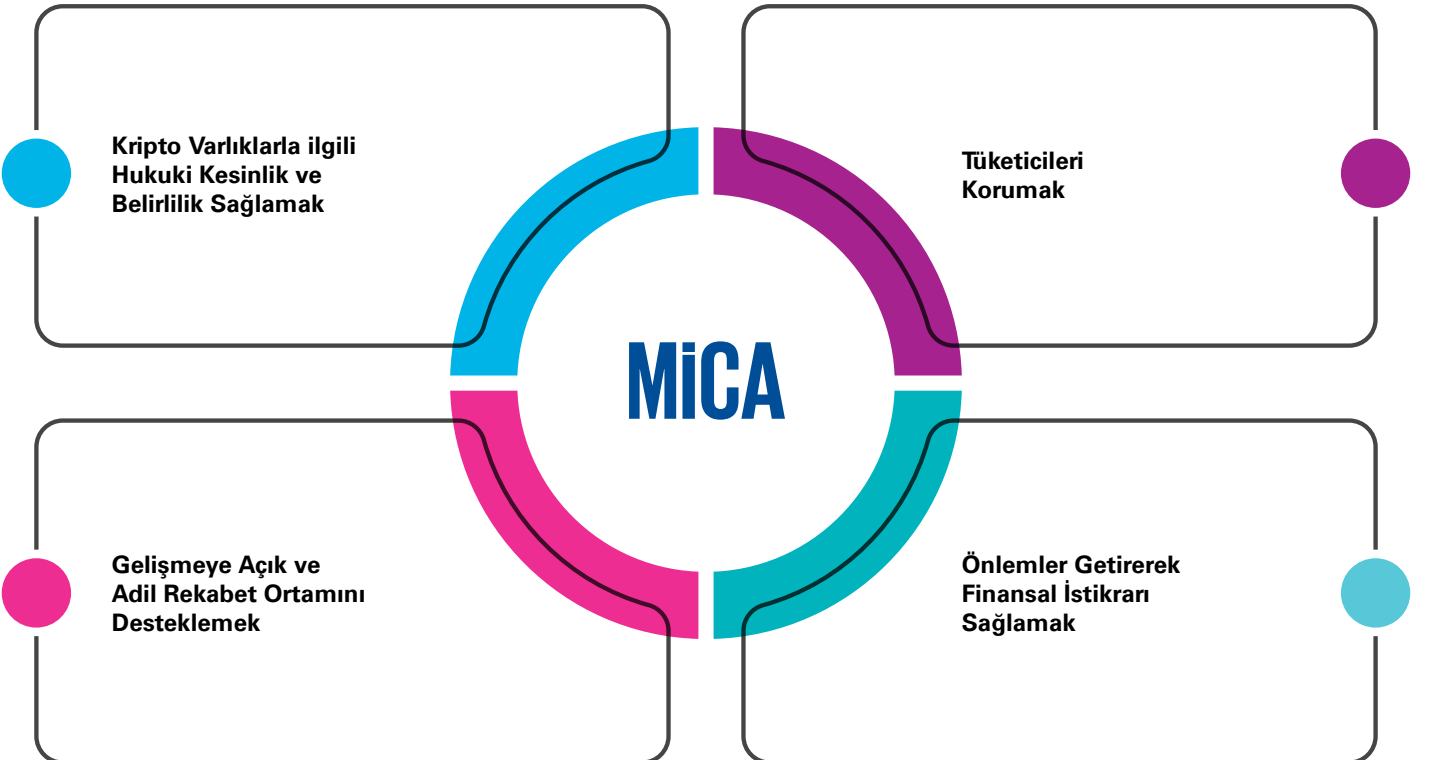
Avrupa Birliği Konseyi (Konsey), Avrupa Parlamentosu'nun taslak MiCA düzenlemesini 5 Ekim 2022 tarihinde onayladı. 31 Mayıs 2023 tarihinde ise MiCA yasa tasarısı resmen onaylandı.

Düzenlemenin 2024 yıl sonunda yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

MiCA Düzenlemesinin Temel Hedefleri

MiCA, dört temel hedef üzerine düzenleme getirmektedir:

MiCA Düzenlemesine Göre Kripto Varlıklar

MiCA ile kripto varlıklar üç başlıkta değerlendirilmektedir:

- **Asset Reference Token ("ART"):** bir veya daha fazla varlığa referans vererek/destekleyerek sabit bir değeri korumayı amaçlayan bir token. Tipik olarak, varlıkların bir kombinasyonu (örneğin, altına veya birkaç para birimine veya diğer kripto varlıklarına atıfta bulunan bir jeton).
- **E-Money Token ("EMT"):** madeni para ve banknotların elektronik suretleri olarak tanımlanmıştır. Ödeme yapma alanında kullanılması öngörülmektedir. Resmi bir devlet para birimi tarafından desteklenen temel bir özelliği bulunmaktadır.
- **Diğer Kripto Varlık:** elektronik olarak aktarılabilen ve saklanabilen değer veya hakların dijital temsilidir. (yukarıda belirtilen muafiyetler listesinde hariç tutulmayan diğer tüm kripto varlıkları ifade etmektedir).

İzme ve Lisansa Tabi Olan Faaliyetler

MiCA, kripto varlık hizmet ve faaliyet kategorilerinde faaliyet gösteren kripto varlık hizmet sağlayıcıları için lisans gereksinimi olduğunu ifade etmektedir.

Aşağıdaki kripto varlık hizmet sağlayıcılar için lisans gerekliliği tanımlanmış durumdadır:

- Üçüncü şahıslar adına kripto varlıkların saklanması ve idaresi,
- Kripto varlıklar için bir ticaret platformunun işletilmesi,
- Fonlar için kripto varlıkların değişimi,
- Diğer kripto varlıklar için kripto varlıkların değişimi,
- Üçüncü şahıslar adına kripto varlık emirlerinin yerine getirilmesi,
- Kripto varlıkların yerleştirilmesi,
- Üçüncü şahıslar adına kripto varlıklar için transfer hizmetleri sağlamak,
- Üçüncü şahıslar adına kripto varlık emirlerinin alınması ve iletilmesi,
- Kripto varlıklar hakkında tavsiye sağlamak,
- Kripto varlıklar üzerinde portföy yönetimi sağlamak.

Faaliyet İzni Alınması Süreci

Kripto varlıkların itibari değeri karşılığı tutulması gereken rezervleri, kripto varlıkların ilk kez halka arzı ve bu varlıklara ilişkin tanıtım belgelerinin (White paper) düzenlenmesi beklenmektedir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar faaliyet gösterecekleri hizmet türüne göre üç farklı sınıfa ayrılmıştır ve her bir sınıf için farklı lisans süreci işletilecektir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının faaliyetleri belirli şartların sağlanması akabinde, usulüne uygun bir başvurunun yetkili makamına sunulacaktır.

Başvuru akabinde, yetkili makamca gerekli incelemeler yapılarak faaliyet izninin verilmesi halinde, ilgili kripto varlık hizmet sağlayıcı operasyonel faaliyetlerine başlayabilecektir.

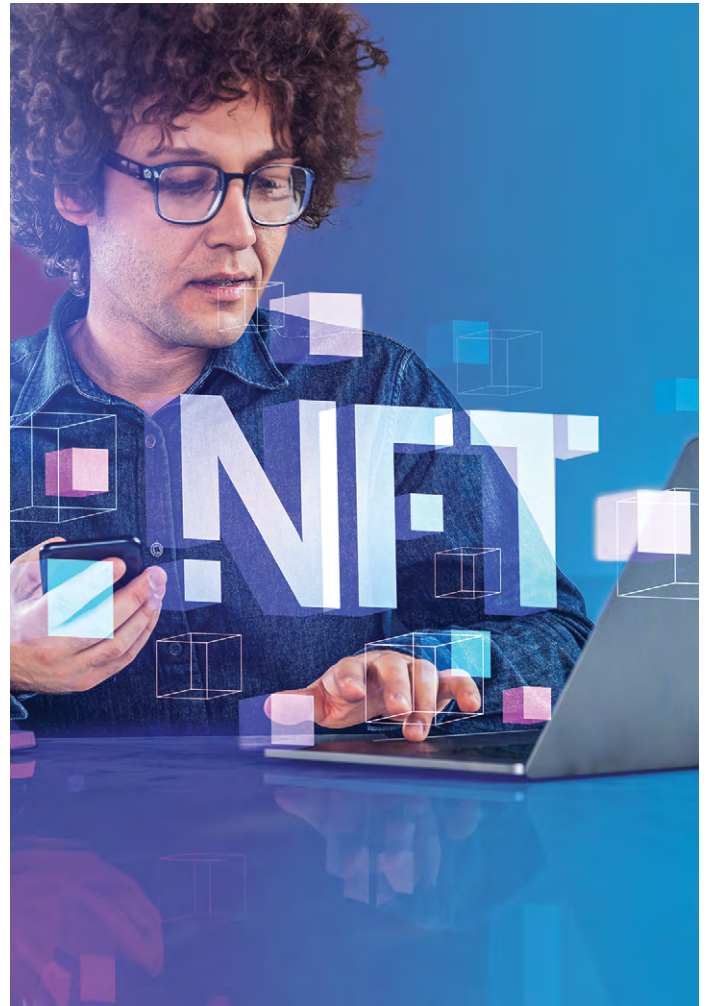
Tüm kripto varlık hizmet platformları, kripto varlıkların saklanması ve yönetimi ticaret platformları için özel gereklilikleri takip etmekle yükümlü olacaktır.

Faaliyet İzni Alınması Süreci

MiCA, kripto varlık hizmet ve faaliyet kategorilerinde faaliyet gösteren kripto varlık hizmet sağlayıcıları için lisans gereksinimi olduğunu ifade etmektedir.

Aşağıdaki kripto varlık hizmet sağlayıcılar için lisans gerekliliği tanımlanmış durumdadır:

- Üçüncü şahıslar adına kripto varlıkların saklanması ve idaresi,
- Kripto varlıklar için bir ticaret platformunun işletilmesi,
- Fonlar için kripto varlıkların değişimi,
- Diğer kripto varlıklar için kripto varlıkların değişimi,
- Üçüncü şahıslar adına kripto varlık emirlerinin yerine getirilmesi,
- Kripto varlıkların yerleştirilmesi,
- Üçüncü şahıslar adına kripto varlıklar için transfer hizmetleri sağlamak,
- Üçüncü şahıslar adına kripto varlık emirlerinin alınması ve iletilmesi,
- Kripto varlıklar hakkında tavsiye sağlamak,
- Kripto varlıklar üzerinde portföy yönetimi sağlamak.

MiCA Düzenlemesindeki Tanımlar

Kripto Varlık:

Dağıtılmış defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak elektronik olarak aktarılabilen ve saklanabilen bir değer veya hakkın dijital temsili anlamına gelir.

Kripto Varlık Hizmeti:

Herhangi bir kripto varlıkla ilgili olarak aşağıda listelenen hizmet ve faaliyetlerden herhangi biri anlamına gelir.

- Üçüncü şahıslar adına kripto varlıkların saklanması ve idaresi,
- Kripto varlıklar için bir ticaret platformunun işletilmesi,
- Fonlar için kripto varlıkların takası,
- Kripto varlıkların diğer kripto varlıklarla takası,
- Üçüncü şahıslar adına kripto varlık emirlerinin yerine getirilmesi,
- Kripto varlıkların yerleştirilmesi,
- Üçüncü şahıslar adına kripto varlıklar için transfer hizmetleri sağlamak,
- Üçüncü şahıslar adına kripto varlık emirlerinin alınması ve iletilmesi,
- Kripto varlıklar hakkında tavsiye vermek,
 - Kripto varlıklar üzerinde portföy yönetimi sağlamak.

Kripto Varlıkların Üçüncü Şahıslar Adına Saklanması ve Yönetimi:

Üçüncü şahıslar adına, kripto varlıkların veya bu tür kripto varlıklara erişim araçlarının (uygulanabildiği durumlarda özel kriptografik anahtarlar biçiminde) saklanması veya kontrol edilmesi anlamına gelir.

Kripto Varlıklar için Bir Ticaret Platformunun İşletilmesi:

Sistemde kripto varlıklar için birden fazla üçüncü taraf alım ve satım hakkını bir araya getiren veya bir araya getirmeyi kolaylaştıran bir veya daha fazla çok taraflı sistemin yönetimi anlamına gelir.

Kripto Varlıkların Fon Karşılığında Takas Edilmesi:

Özel sermaye kullanılarak fonlar karşılığında üçüncü taraflarla kripto varlıklara ilişkin alım veya satım sözleşmeleri yapılması anlamına gelir.

Kripto Varlıkların Diğer Kripto Varlıklarla Takası:

Özel sermaye kullanarak diğer kripto varlıklara karşı üçüncü taraflarla kripto varlıklara ilişkin alım veya satım sözleşmeleri yapmak anlamına gelir.

Üçüncü Taraflar Adına Kripto Varlık Emirlerinin Yerine Getirilmesi:

Bir veya daha fazla kripto varlık satın almak veya satmak veya üçüncü taraflar adına bir veya daha fazla kripto varlık için abone olmak için sözleşmeler yapmak anlamına gelir ve şunları içerir: ihraç anında kripto varlıklarını satmak için anlaşmaların akdedilmesi.

Üçüncü Taraflar Adına Kripto varlık Emirlerinin Yerine Getirilmesi:

Bir veya daha fazla kripto varlık satın almak veya satmak veya üçüncü taraflar adına bir veya daha fazla kripto varlık için abone olmak için sözleşmeler yapmak anlamına gelir ve şunları içerir: ihraç anında kripto varlıklarını satmak için anlaşmaların akdedilmesi,

Kripto Varlıkların Yerleştirilmesi:

Teklif edenin veya teklif verenle ilişkili bir tarafın adına veya hesabına kripto varlıkların alıcılara pazarlanması anlamına gelir.

Üçüncü Şahıslar Adına Kripto Varlık Emirlerinin Alınması ve İletilmesi:

Bir kişiden bir veya daha fazla kripto varlık satın alma veya satma veya bir veya daha fazla kripto varlık aboneliği yapma emrinin alınması ve bu emrin yerine getirilmesi için üçüncü bir tarafa iletilmesi.

Kripto Varlıklar Hakkında Tavsiye Vermek:

Üçüncü bir şahsın talebi üzerine veya tavsiyeyi sağlayan kripto varlık hizmet sağlayıcısının inisiyatifiyle, kripto varlıklarla veya kripto varlık hizmetlerinin kullanımıyla ilgili bir veya daha fazla işlem ile ilgili olarak üçüncü bir şahsa kişiselleştirilmiş tavsiyeler teklif etmek, vermek veya vermeyi kabul etmek anlamına gelir.

Kripto Varlıklar Üzerinde Portföy Yönetimi Sağlamak:

Portföylerin bir veya daha fazla kripto varlık içerdiği durumlarda, müşteriler tarafından isteğe bağlı olarak müşteri bazında verilen yetkilere uygun olarak yönetilmesi anlamına gelir.

Üçüncü Şahıslar Adına Kripto Varlıklar için Transfer Hizmetleri Sağlamak:

Gerçek veya tüzel kişi adına kripto varlıkları dağıtılmış bir defter adresinden veya hesaptan diğerine aktarmak anlamına gelir.

Varlık Rezervi:

Varlık referanslı bir jetonun ihraççısına karşı talebi güvence altına alan varlık sepeti anlamına gelir.

Rezerv Varlıklar:

Varlıkların rezervini oluşturan varlıklar anlamına gelir;

Söz konusu düzenlemede kripto varlıklar genel nitelendirmesi altında kripto varlıklar türlerine göre alt başlıklara ayrılmış ve her birinin tanımı yapılmıştır.

MiCA Düzenlemesindeki Tanımlar

Kripto hizmet sağlayıcılar üç ayrı sınıfa ayrılmış ve her sınıf için farklı asgari sermaye öngörülmüştür.

Sınıf 2, Sınıf 1'i, Sınıf 3 ise Sınıf 2'yi kapsayacak şekilde ilerlemektedir. Bu çerçevede sınıfların tanımı aşağıdaki gibidir.

Sınıf 1

Aşağıdaki kripto varlık hizmetleri için yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcısı:

- Üçüncü şahıslar adına emirlerin alınması ve iletilmesi ve/veya
- Kripto varlıklar hakkında tavsiye sağlamak ve/veya
- Üçüncü şahıslar adına emirlerin yerine getirilmesi ve/veya
- Kripto varlıklarının yerleştirilmesi ve/veya
- Kripto varlıklar üzerinde portföy yönetimi ve/veya
- Kripto varlıkların transferi

Sınıf 2

Sınıf 1 kapsamındaki herhangi bir kripto varlık hizmeti için yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcısı ve:

- Üçüncü şahıslar adına kripto varlıkların saklanması ve idaresi.
- Kripto varlıklarının fonlara karşı değişimi;
- Kripto varlıklarının diğer kripto varlıklara karşı değişimi.

Sınıf 3

Sınıf 2 kapsamındaki herhangi bir kripto varlık hizmeti için yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcısı ve:

- Kripto varlıklar için bir ticaret platformunun işletilmesi

MiCA Düzenlemesindeki Tanımlar

MiCA kapsamında kripto varlıkların satışa sunulabilmesi ve yatırımcılara kripto varlık projeleri hakkında yüksek düzeyde şeffaflık ve açıklama sağlamak için teklif aşamaları ve whitepaper (tanıtım belgesi) gereklilikleri getirilmiştir.

Kripto varlık (e-para ve token dışında) için teklif yapılması aşamaları

- Tüzel kişi tarafından yapılması,
- Bu kripto varlıklarla ilgili olarak bir kripto varlık tanıtım belgesi (White paper) hazırlanması,
- Kripto varlığın teknik olarak incelenmesi,
- Kripto varlıklarla ilgili pazarlama iletişimleri taslağının sunulması.

Kripto varlık White Paper'ın (tanıtım belgesi) içermesi gereken hususlar

- Teklif veren veya ticarete kabul edilmek isteyen kişi hakkında bilgiler,
- Teklif veren veya ticarete kabul edilmek isteyen kişiden farklıysa ihraççı hakkında bilgi,
- Teknik incelemeyi hazırlarken ticaret platformunun operatörü hakkında bilgi,
- Kripto varlık tanıtım belgesini hazırlayan kişinin kimliği ve bu kişinin kripto varlık tanıtım belgesini hazırlama nedeni,
- Kripto varlık projesi hakkında bilgi,
- Kripto varlıklarının halka arzı veya kripto varlıkları için bir ticaret platformunda ticarete kabul edilmeleri hakkında bilgi,
- Kripto varlıklara bağlı haklar ve yükümlülükler hakkında bilgi,
- Kripto varlıklar hakkında bilgi,
- Altta yatan teknoloji hakkında bilgi,
- Riskler hakkında bilgi,
- Kripto varlığını ihraç etmek için kullanılan mutabakat mekanizmasının başlıca olumsuz çevresel ve iklimle ilgili etkisi hakkında bilgi.

Ayrıca kripto varlık tanıtım belgesinin

- a. Kripto varlıkların değerini kısmen veya tamamen kaybedebileceğini,
- b. Kripto varlıklar her zaman devredilemez nitelikte olduğunu,
- c. Kripto varlıkların likit olmayabileceği,
- d. Halka arzın hizmet jetonlarıyla ilgili olduğu durumlarda, bu tür fayda jetonlarının, özellikle projenin başarısız olması veya devam etmemesi durumunda, kripto varlık tanıtım belgesinde vaat edilen mal veya hizmetle değiştirilemeyeceği,
- e. Kripto varlıkların Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 97/9/ EC sayılı Direktifi uyarınca yatırımcı tazminat planları kapsamında olmadığına dair açık bir risk uyarısı içermesi gerekmektedir. Kripto varlıklarını halka arz etmeleri için bir süre sınırı belirleyen varlık referanslı tokenler veya e-para jetonları dışındaki kripto varlık teklifçileri, fonları veya diğer kripto paraları izlemek ve korumak için etkili düzenlemelere sahip olacaktır. Önemli değişiklikler meydana gelirse, teknik inceleme buna göre güncellenecektir.

Yayınlanmalarından en az yedi iş günü önce Yetkili Makama bu değişikliğin nedenlerini bildirmelidirler.

Kripto varlık tanıtım belgesinin eski sürümleri ve pazarlama iletişimleri, yayımlandıktan sonra en az 10 yıl boyunca, artık geçerli olmadıklarını belirten belirgin bir uyarı ve ilgili web sitesine giden LINK ile birlikte web sitesinde kamuya açık kalmalıdır.

Kripto Varlık Başvurusu İçin Gerekli Bilgiler

Kripto varlık başvurusunun yapılmasına ilişkin gerekli bilgiler aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- a. Başvuran düzenleyicinin adresi,
 - a. Varsa, başvuran kart tahsis eden kuruluşun Tüzel Kişi Kimlik Kodu,
- b. Başvuran ihraççının esas sözleşmesi,
- c. Başvuruda bulunan ihraççının izlemeyi planladığı iş modelini ortaya koyan bir operasyon programı,
- d. Varlığa atıfta bulunulan jetonun (token),
- e. Direktif (AB) 2015/849 kapsamında kara paranın aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesine ilişkin yükümlülüklerle uyumu sağlamaya yönelik iç kontrol mekanizmalarının ve prosedürlerinin bir açıklaması,
- f. Başvuran ihraççının yönetim organı üyelerinin kimliği,
- g. (f) Bendinde atıfta bulunulan kişilerin, başvuran ihraççıyı yönetmek için yeterince iyi bir üne sahip olduklarının ve uygun bilgi, beceri ve deneyime sahip olduklarının kanıtı,
- h. Başvuran ihraççıda nitelikli paylara sahip olan herhangi bir gerçek veya tüzel kişinin yeterince iyi bir itibara sahip olduğuna dair kanıt,
- i. 17. Maddede atıfta bulunulan bir kripto varlık tanıtım belgesi,
- j. Madde 30(5), (a) ile (k) Bentlerinde atıfta bulunulan politikalar ve prosedürler,
- k. 30(5) Maddesinin son alt paragrafında atıfta bulunulan üçüncü taraflarla yapılan sözleşme düzenlemelerinin bir açıklaması,
- l. Başvuran ihraççının Madde 30(8)'de atıfta bulunulan iş sürekliliği politikasının tanımı,
- m. Madde 30(9)'da atıfta bulunulan iç kontrol mekanizmalarının ve risk yönetimi prosedürlerinin bir açıklaması,
- n. Madde 30(10)'da atıfta bulunulan bilgilerin siber güvenliği, bütünlüğü ve gizliliği dahil olmak üzere, güvenliği sağlamaya yönelik prosedürler ve sistemlerin bir açıklaması,
- o. 27. Maddede atıfta bulunulduğu şekliyle, başvuruda bulunan kuruluşun şikayeti ele alma prosedürlerinin bir açıklaması.

Teklif Verenlerin ve Kripto Varlıkların Ticaretine Kabul Edilmek İsteyen Kişilerin Yükümlülükleri ile İlgili Düzenleme

Varlık referanslı jetonlar veya e-para jetonları dışındaki kripto varlıkların ticaretine kabul edilmek isteyen arz edenler ve kişiler:

- Dürüst, adil ve profesyonelce hareket edecek,
- Kripto varlıkların sahipleri ve potansiyel sahipleri ile adil, açık ve yanıtıcı olmayan bir şekilde iletişim kurmak,
- Ortaya çıkabilecek çıkar çatışmalarını tespit etmek, önlemek, yönetmek ve ifşa etmek,
- Tüm sistemlerini ve güvenlik erişim protokollerini uygun standartlarda tutacaktır.

Varlık referanslı jetonlar veya e-para jetonları dışındaki kripto varlıkların halka arzı iptal edildiğinde, bu tür kripto varlıkları teklif edenler, sahiplerden veya potansiyel sahiplerden toplanan fonların usulüne uygun olarak, iptal tarihinden itibaren 25 gün içerisinde kendilerine iade edilmesini sağlayacaktır.

Yönetişim düzenlemelerine ilişkin kısımlar:

Varlık referanslı jeton ihraççıları, iyi tanımlanmış, şeffaf ve tutarlı sorumluluk sahibi net bir organizasyon yapısı, maruz kaldığı veya kalabileceği riskleri tanımlamak, yönetmek, izlemek ve raporlamak için etkili süreçler dahil olmak üzere sağlam yönetim düzenlemelerine sahip olmalıdır. Sağlam idari ve muhasebe prosedürleri de dahil olmak üzere açık ve yeterli iç kontrol mekanizmaları oluşturmaları zorunlu tutulmuştur.

Varlık referanslı jeton ihraç edenler, sistemlerinin ve prosedürlerinin kesintiye uğraması durumunda, temel veri ve işlevlerin korunmasını ve faaliyetlerinin sürdürülmesini sağlayan bir iş sürekliliği politikası ve planları oluşturmalıdır.

Varlık referanslı jeton ihraç edenlerin faaliyetlerini sunmayı bırakmaya karar vermesi durumunda, yetkili makamın onayı için yetkili makama bu tür bir sonlandırma için bir plan sunması beklenmektedir.

Altyapı ve operasyonel sistemlerini yönetmek için etkili kontrol ve koruma düzenlemeleri dahil olmak üzere etkin risk yönetimi prosedürleri izlemekle yükümlüdürler. İç kontrol mekanizmalarının ve risk değerlendirmesi prosedürlerinin yeterliliğini ve etkinliğini düzenli olarak izleyecek ve değerlendirecek ve eksiklikleri gidermek için uygun önlemleri alması beklenmektedir.

Terör finansmanının engellenmesi ve kara paranın aklanmasına ilişkin olarak (AB) 2015/849 sayılı Direktif kapsamındaki mevzuata referans verilmiştir.

Varlığa dayalı token ihraççısı, varlıkların rezervine uygulanan gerekliliklere uyumu yeniden sağlamak için ihraççı tarafından alınacak önlemleri sağlayan bir kurtarma planı hazırlamalı ve sürdürmelidir.

Kurtarma planı, kurtarma eylemlerinin zamanında uygulanmasının yanı sıra aşağıdakiler de dahil olmak üzere çok çeşitli kurtarma seçeneklerini sağlamak için uygun koşulları ve prosedürleri içermesi beklenmektedir:

- İtfalara ilişkin likidite ücretleri,
- Herhangi bir iş gününde itfa edilecek varlık referanslı token miktarını sınırlar,
- İtfaların askıya alınması.

Varlık referanslı jeton ihraççısının, kurtarma planını yetkilendirmeden sonraki 6 ay içinde veya Madde 15a uyarınca varlık referanslı jetonların ilk kez verildiği tarihi yetkili makama bildirmekle yükümlüdür.

Varlık Referanslı Tokenların İzlenmesine İlişkin Düzenleme

100 milyon euro'dan daha yüksek ihraç edilen varlık referanslı tokenlar için, ihraççı her varlık referanslı token için üç ayda bir yetkili makama rapor verecektir:

- Müşteri tabanı,
- Ihraç edilen varlık referanslı jetonun değeri ve varlık rezervinin boyutu,
- Günlük işlemlerin ortalama sayısı ve değeri,
- Tek bir para birimi alanında takas aracı olarak kullanımlarla ilişkili günlük ortalama işlem sayısı ve değerine ilişkin tahmin. İşlem, varlık referanslı bir tokenın başka bir DLT adresine veya hesabına transfer edilmesiyle tokena hak kazanan gerçek veya tüzel kişinin herhangi bir değişikliğini ifade eder.

Varlık referanslı token ihraç edenler her zaman bir varlık rezervi oluşturacak ve muhafaza edecektir.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcısı

Bir Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcısı, aşağıdaki hizmetlerden veya faaliyetlerden bir veya daha fazlasını başka bir kişiye veya başka bir kişi adına sağlayan veya uygulayan kişi olarak tanımlanır:

- Kripto varlıklar ve fiat para birimleri arasındaki değişim,
- Kripto varlıklar arasında değişim,
- Kripto varlıkların veya kriptografik anahtarların saklanması veya kripto varlıklar üzerinde kontrol uygulanmasına izin veren araçlar dahil olmak üzere yönetim, transfer, elde tutma ve/veya koruma,
- İlk arz da dahil olmak üzere kripto varlıkların arzı ve/veya satışı ve
- İlk arz dahil olmak üzere kripto varlıkların dağıtımı, arzı ve/veya satışı ile ilgili finansal hizmetlerin katılımı ve/veya sağlanması.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcısı

Düzenlemede kripto varlık hizmet sağlayıcısının yetkili makama başvurusu sırasında iletmesi gereken bilgiler aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Yasal ad ve kullanılacak diğer herhangi bir ticari ad dahil olmak üzere ad, başvuran kripto varlık hizmet sağlayıcısının tüzel kişilik tanımlayıcısı, tarafından işletilen web sitesi, sağlayıcı, bir iletişim e-posta adresi, bir iletişim telefon numarası ve fiziksel adresi,
- Başvuran kripto varlık hizmet sağlayıcısının hukuki yapısı,
- Başvuran kripto varlık hizmet sağlayıcısının şirket ana sözleşmesi,
- Bu hizmetlerin nerede ve nasıl pazarlanacağı da dahil olmak üzere, başvuran kripto varlık hizmet sağlayıcısının sağlamak istediği kripto varlık hizmetlerinin türlerini belirleyen bir operasyon programı,
- Başvuran kripto varlık hizmet sağlayıcısının yönetim düzenlemelerinin bir açıklaması,
- Başvuruda bulunan kripto varlık hizmet sağlayıcısının yönetim organı üyelerinin yeterince iyi bir üne sahip olduğunun ve söz konusu sağlayıcıyı yönetmek için uygun bilgi, beceri ve deneyime sahip olduğunun kanıtı,
- Başvuran kripto varlık hizmet sağlayıcısında nitelikli varlıkları (bu varlıktan kasıt şirkette nitelikli pay sahipleri gibi düşünülebilir) bulunan gerçek veya tüzel kişilerin kimlikleri ve bu varlıkların tutarları ile bu kişilerin iyi bir üne sahip olduklarının kanıtı,
- Başvuru sahibi kripto varlık hizmet sağlayıcısının operasyonel, AML/CTF riskleri dahil olmak üzere riskleri tanımlamaya, değerlendirmeye ve yönetmeye yönelik iç kontrol mekanizması, politikaları, kontrolleri ve prosedürleri ile iş sürekliliği planının bir açıklaması,
- BT sistemlerinin ve güvenlik düzenlemelerinin teknik dokümantasyonu ve teknik olmayan bir dilde açıklama,
- Başvuran kripto varlık hizmet sağlayıcısının 60. Madde uyarınca ihtiyati güvenceleri karşıladığının kanıtı,
- Başvuran kripto varlık hizmet sağlayıcısının müşterilerden gelen şikayetleri ele alma prosedürlerinin bir açıklaması (şikayet yönetimi prosedürü),
- Müşterinin kripto varlıklarının ve fonlarının ayrıştırılmasına ilişkin prosedürün açıklaması,
- Başvuru sahibi kripto varlık hizmet sağlayıcısının kripto varlıklar için bir ticaret platformu işletmeyi planladığı durumlarda, ticaret platformunun çalışma kurallarının ve piyasa suiistimalini tespit etme prosedürü ve sisteminin bir açıklaması,
- Başvuru sahibi kripto varlık hizmet sağlayıcısının, üçüncü şahıslar adına kripto varlıkların muhafazasını ve yönetimini sağlamayı amaçladığı durumlarda, saklama politikasının bir açıklaması,
- Başvuran kripto varlık hizmet sağlayıcısının kripto varlıklar için bir ticaret platformu işletmeyi planladığı durumlarda, ticaret platformunun çalışma kurallarının bir açıklaması;

- Başvuran kripto varlık hizmet sağlayıcısının kripto varlıklarını fonlarla veya kripto varlıklarını diğer kripto varlıklarla takas etmeyi planladığı durumlarda, ayrımcı olmayan ticari müşterilerle ilişkiyi düzenleyen politika ve ayrıca fonlar veya diğer kripto varlıklar karşılığında takas için önerdikleri kripto varlıkların fiyatını belirleme metodolojisinin açıklaması,
- Başvuru sahibi kripto varlık hizmet sağlayıcısının üçüncü şahıslar adına kripto varlık emirlerini yerine getirmeyi planladığı durumlarda, yürütme politikasının bir açıklaması,
- Başvuru sahibi kripto varlık hizmet sağlayıcısının tavsiye veya portföy yönetimi sağlamayı amaçladığı durumlarda, başvuru sahibi kripto varlık hizmet sağlayıcısı adına tavsiye veren veya başvuru sahibi kripto varlık sağlayıcı adına portföyleri yöneten gerçek kişilerin gerekli bilgiye sahip olduğunun kanıtı ve yükümlülüklerini yerine getirmek için belirli bir uzmanlığa sahip olmalıdır,
- Başvuru sahibi kripto varlık hizmet sağlayıcısının üçüncü şahıslar adına kripto varlık transfer hizmetleri sağlamayı planladığı durumlarda, söz konusu transfer hizmetlerinin nasıl sağlanacağına ilişkin bilgi,
- Kripto varlık hizmetinin ilgili olacağı kripto varlık türü;
- Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin (AB) 2015/849 sayılı Direktifi kapsamındaki AML/CFT ile ilgili yükümlülüklerle uymaya yönelik politikalar ve prosedürler dahil olmak üzere, başvuran kripto varlık hizmet sağlayıcısının iç kontrol mekanizmalarının bir açıklaması.

Ayrıca başvuruda bulunan kripto varlık hizmet sağlayıcısının, aşağıdaki maddeler hakkında kanıt sağlaması gerekecektir:

- Yönetim organının tüm üyeleri için, sabıka kaydının bulunmaması, İflas kanunu, mali hizmetler mevzuatı, kara para aklamayı önleme mevzuatı, terörizmin finansmanı, dolandırıcılık veya mesleki sorumlulukla mücadele mevzuatı dahil olmak üzere ticaret hukuku alanlarında yürürlükte olan ulusal kurallar uyarınca mahkûmiyet kararının bulunmaması veya ilgili konularda cezalarının bulunmaması,
- Başvuran kripto varlık hizmet sağlayıcısının yönetim organı üyelerinin toplu olarak, kripto varlık hizmet sağlayıcısını yönetmek için yeterli bilgi, beceri ve deneyime sahip olduğu ve bu kişilerin görevlerini yerine getirmek için yeterli zaman ayrımları gerektiği,
- Başvuran kripto varlık hizmet sağlayıcısında nitelikli varlıkları bulunan tüm gerçek veya tüzel kişiler için, iflas hukuku da dahil olmak üzere ticaret hukuku alanlarında yürürlükte olan ulusal kurallar, mali hizmetler mevzuatı, kara para aklamayı önleme mevzuatı, terörizmin, dolandırıcılığın veya mesleki sorumluluğun finansmanına karşı mevzuat, uyarınca mahkûmiyetlere ilişkin sabıka kaydının bulunmaması veya ilgili cezaların bulunmaması.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcısına Verilen Yetkinin Geri Alınmasına Sebep Olabilecek Durumlar

Düzenlemede kripto varlık hizmet sağlayıcısına verilen yetkinin geri alınmasına sebep olabilecek durumlar aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Yetkinin verildiği tarihten itibaren 12 ay içinde yetkisini kullanmaması durumunda,
- Yetkilendirmesinden açıkça vazgeçmesi durumunda,
- Art arda dokuz aydır kripto varlık hizmetleri sağlamamış olması durumunda,
- İzin başvurusunda yanlış beyanda bulunmak da dahil olmak üzere, yetkisini usulsüz yollarla almış olması durumunda,
- İzin verildiği koşulları artık karşılamıyor ve yetkili makam tarafından talep edilen düzeltici önlemleri belirli bir süre içinde gerçekleştirilmemiş olması durumunda,
- Direktif (AB) 2015/849 uyarınca kara para aklamayı ve terörün finansmanını tespit etmek ve önlemek için etkili sistemlere, prosedürlere ve düzenlemelere sahip olmaması durumunda.

Kripto varlık sahiplerinin veya kripto varlık hizmet sağlayıcılarının müşterilerinin korunmasına veya piyasa bütünlüğüne ilişkin hükümler dahil olmak üzere bu Yönetmeliği ciddi şekilde ihlal ettiği durumda yetkili makam vermiş olduğu faaliyet iznini iptal edecektir.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcısının Yönetim Organının Gerekliliklerine İlişkin Düzenlemeler

Kripto varlık hizmet sağlayıcısının yönetim organının gereklilikleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının yönetim organının üyeleri, görevlerini yerine getirmek için yeterince iyi bir itibara ve bilgi, deneyim ve becerilere sahip olmalıdır. Özellikle kara para aklama veya terörün finansmanı ile ilgili suçlardan veya itibarlarını zedeleyecek diğer suçlardan hüküm giymemiş olmaları gerekmektedir.
- Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, kendilerine tahsis edilen sorumlulukların yerine getirilmesi için gerekli beceri, bilgi ve uzmanlığa sahip personeli istihdam edecek ve sağlanan kripto varlık hizmetlerinin ölçeğini, niteliğini ve kapsamını dikkate alacaktır.
- Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, yönetim organlarındaki değişiklikleri gecikmeksizin yetkili mercilerine bildirmelidir.

Müşterilerin Kripto Varlıklarının ve Fonlarının Korunmasına İlişkin Düzenlemeler

Müşterilerin kripto varlıklarının ve fonlarının korunmasına ilişkin gereklilikler aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- İş modellerinin veya kripto varlık hizmetlerinin müşterilerinin fonlarını başka bir yerde tutması gerektiği durumlarda, müşterilerin haklarını korumak ve müşteri fonlarının kendi çıkarları için kullanılmasını önlemek için gerekli önlemleri almak ve buna göre hesap oluşturmakla yükümlüdürler.
- Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, kripto paranın gönderildiği günü takip eden iş günü sonuna kadar e-para belirteçleri dışındaki fonlar alındıysa, müşterinin fonlarını bir merkez bankasına veya bir kredi kurumuna yatırmakla yükümlüdür.
- Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, müşterilerin fonlarının korunmasını sağlamak için gerekli tüm adımları atacaktır.
- Kripto para hizmet sağlayıcıları müşterilere ait fonları ayrı bir hesapta saklamakla yükümlüdürler.
- Kripto hizmet sağlayıcılar, bu hizmetlerine ilişkin ödeme hizmetlerini 3. kişi veya kendi kuruluşlarıyla sağlayabilirler. Ödeme hizmetine ilişkin faaliyetler, ödeme hizmetleri yönetmeliğine tabi olacaktır.
- Kripto hizmet sağlayıcıları ödeme hizmetlerinin nasıl ve hangi kuruluş tarafından sağlandığına ilişkin müşteriye bilgilendirmekle yükümlüdür.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların İzleme Faaliyetlerine İlişkin Düzenlemeler

Kripto varlık hizmet sağlayıcıların izleme faaliyetlerine ilişkin düzenlemeler aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, bilgilerin güvenliğini, bütünlüğünü ve gizliliğini korumak için sistem ve prosedürlere sahip olmalıdır.
- Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, üstlendikleri tüm kripto varlık hizmetleri, faaliyetleri, emirleri ve işlemlerinin kayıtlarının tutulmasını sağlayacaktır. Bu kayıtlar, yetkili makamların denetim görevlerini yerine getirmelerine ve yaptırım işlemlerini gerçekleştirmelerine ve özellikle kripto varlık hizmet sağlayıcısının, müşterilere veya potansiyel müşterilere ilişkin olanlar da dahil olmak üzere tüm yükümlülüklerine uyup uymadığını ve piyasanın bütünlüğünü korumaya yönelik incelenecektir.
- İlgili kayıtların BEŞ yıl süre ile saklama yükümlülüğü bulunmaktadır, BEŞ yıl duruma göre YEDİ yıla kadar uzatılabilecektir.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların, Gelen Şikayetlerin Ele Alınmasına İlişkin Prosedürleri Tasarlamasına İlişkin Düzenleme

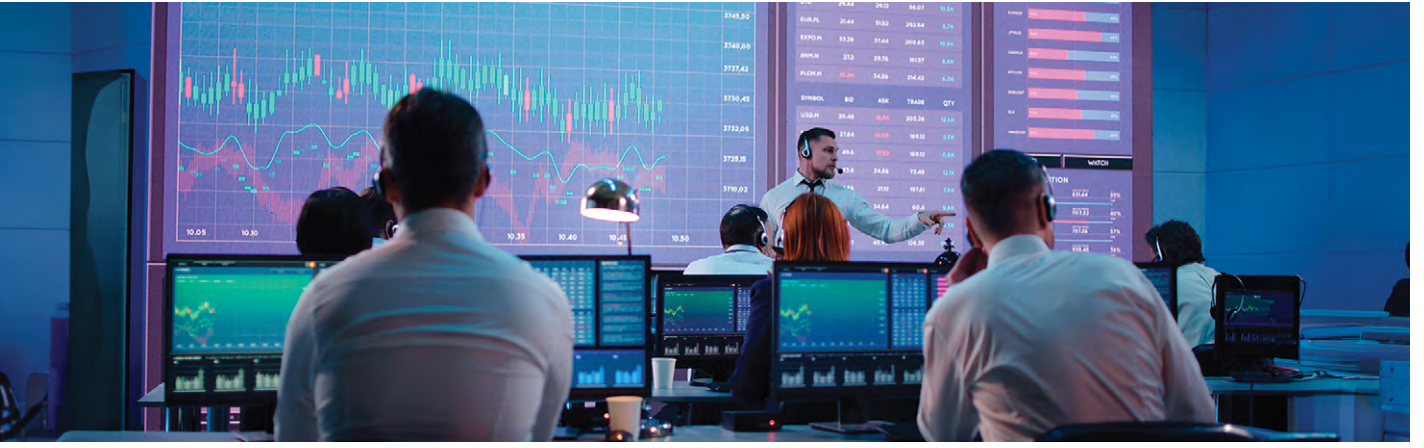
Kripto varlık hizmet sağlayıcıları ilgili taraflardan alınan şikayetlerin hızlı, adil ve tutarlı bir şekilde ele alınması için etkili ve şeffaf prosedürler oluşturmalı ve sürdürmelidir. Buna ilişkin politikalar hazırlanmalı, şikayetin yapılacağı mekanizmalar açıkça tüketiciye bildirilmelidir. Şikayete ilişkin süreç hakkında tüketici bilgilendirilmelidir.

Şikayet Yönetimi Prosedürü

Şikayet yönetimi prosedür detayları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, müşterilerden alınan şikayetlerin hızlı, adil ve tutarlı bir şekilde ele alınması için etkili ve şeffaf prosedürler oluşturacak ve sürdürecektir ve bu prosedürlerin açıklamalarını yayınlayacaktır.
- Müşteriler, kripto varlık hizmet sağlayıcılarına ücretsiz olarak şikayette bulunabileceklerdir.
- Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, müşterilere şikayetler için bir şablon sunacak ve alınan tüm şikayetlerin ve bunlara yanıt olarak alınan önlemlerin kaydını tutacaktır.
- Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, müşterileri şikayette bulunma olasılığı hakkında bilgilendirecektir.
- Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, tüm şikayetleri zamanında ve adil bir şekilde araştırarak ve bu tür soruşturmanın sonucunu makul bir süre içinde müşterilerine iletacaktır.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Dış Hizmet Alımına İlişkin Düzenleme

Operasyonel performans için üçüncü kişilerden hizmet alan kripto varlık hizmet sağlayıcıları, fonksiyonları, ek operasyonel risklerden kaçınmak için tüm makul adımları atacaktır.

Bazı hizmetleri üçüncü kişi tarafından gerçekleştirilse de kripto varlık hizmet sağlayıcı tüm yükümlülüklerini yerine getirmekten tamamen sorumlu olmaya devam edecek ve her zaman aşağıdaki koşulların tümüne uyulmasını sağlayacaktır:

- Dış kaynak kullanımı, kripto varlığın sorumluluğunun devredilmesiyle sonuçlanmaz,
- Dış kaynak kullanımı, kripto varlık hizmet sağlayıcıları arasındaki ilişkiyi değiştirmez ve müşterileri, ne de kripto varlık hizmet sağlayıcılarının yükümlülükleri ortadan kalkmayacaktır,
- Dış kaynak kullanımı kripto varlığın yetkilendirme koşullarını değiştirmez,
- Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının, dış kaynak kullanımına ilişkin bir politikası olacaktır,
- Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, outsourcing hizmetlerine ancak yazılı bir anlaşma yoluyla yapacaktır.

Çıkar Çatışmalarının Belirlenmesi, Önlenmesi, Yönetimi ve İfşasına Yönelik Düzenleme

Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, aşağıda sayılan durumlarda olması muhtemel menfaat çatışmasını önlemek ve buna ilişkin önlem ve prosedür geliştirmekle yükümlüdür:

- Hissedarları veya bunlarla doğrudan veya dolaylı olarak kontrol yoluyla bağlantılı olan herhangi bir kişi,
- Yöneticileri ve çalışanları,
- Müşterileri veya bir müşteri ile başka bir müşteri arasında olabilecek

menfaat çatışmalarına ilişkin politikalar oluşturacaktır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, bu tür açıklamaları web sitelerinde görünür bir şekilde yayınlacaktır.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Düzenli Tasfiyesine İlişkin Düzenleme

Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, faaliyetlerinin düzenli bir şekilde tasfiyesini desteklemek için uygun bir plana sahip olmalıdır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcı, müşterilerine aşırı ekonomik zarar vermeden düzenli bir tasfiye gerçekleştirmekle yükümlü olup buna ilişkin plan ve politikalara sahip olmakla yükümlüdür.

Üçüncü Şahıslar Adına Kripto Varlıkların Gözetimi ve İdaresine İlişkin Düzenleme

Üçüncü şahıslar adına kripto varlıkların gözetimi ve idaresine ilişkin gereklilikler aşağıdaki gibi sılanmıştır:

Üçüncü şahıslar adına kripto varlık saklama ve idare hizmeti sunan kripto varlık hizmet sağlayıcıları, görev ve sorumluluklarını belirlemek için müşterileriyle bir anlaşma yapacaktır. Bu anlaşma en azından aşağıdakilerin hepsini içerecektir:

- Anlaşmanın taraflarının kimliği,
 - Sağlanan hizmetin niteliği ve bu hizmetin tanımı,
 - Müşterinin kimlik doğrulama sistemi dahil olmak üzere kripto varlık hizmet sağlayıcısı ile müşteri arasındaki iletişim araçları,
 - Kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından kullanılan güvenlik sistemlerinin bir açıklaması,
 - Kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından uygulanan ücretler, masraflar ve ücretler,
 - Anlaşmaya uygulanacak hukuk,
 - Saklama politikası.
- Kripto varlıkların saklanması ve yönetimi için yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcıları, iç denetim kuralları olan bir saklama politikası oluşturacak ve bu tür kripto varlıkların veya araçlarının saklanması veya kontrolünü sağlamak için prosedürler geliştirecektir.
 - Bu varlıklara ilişkin kriptografik anahtarlar gibi kripto varlıklarına erişim sağlayan sistemlere ilişkin müşterilerine en az üç ayda bir bilgi verecektir. Bu bilgilendirme, kripto varlığın güncel durumunu (kriptografik anahtar bilgilerinin yanı sıra bakiye ve değerleri, ilgili dönemde yapılan devirler gibi bilgileri de açıklamalıdır) açıklayacak ve elektronik formatta yapılacaktır.
 - Kripto varlık hizmet sağlayıcısı, müşterileri adına tutulan kripto varlıkları operasyonel olarak kripto varlık hizmet sağlayıcısından ayıracaktır.

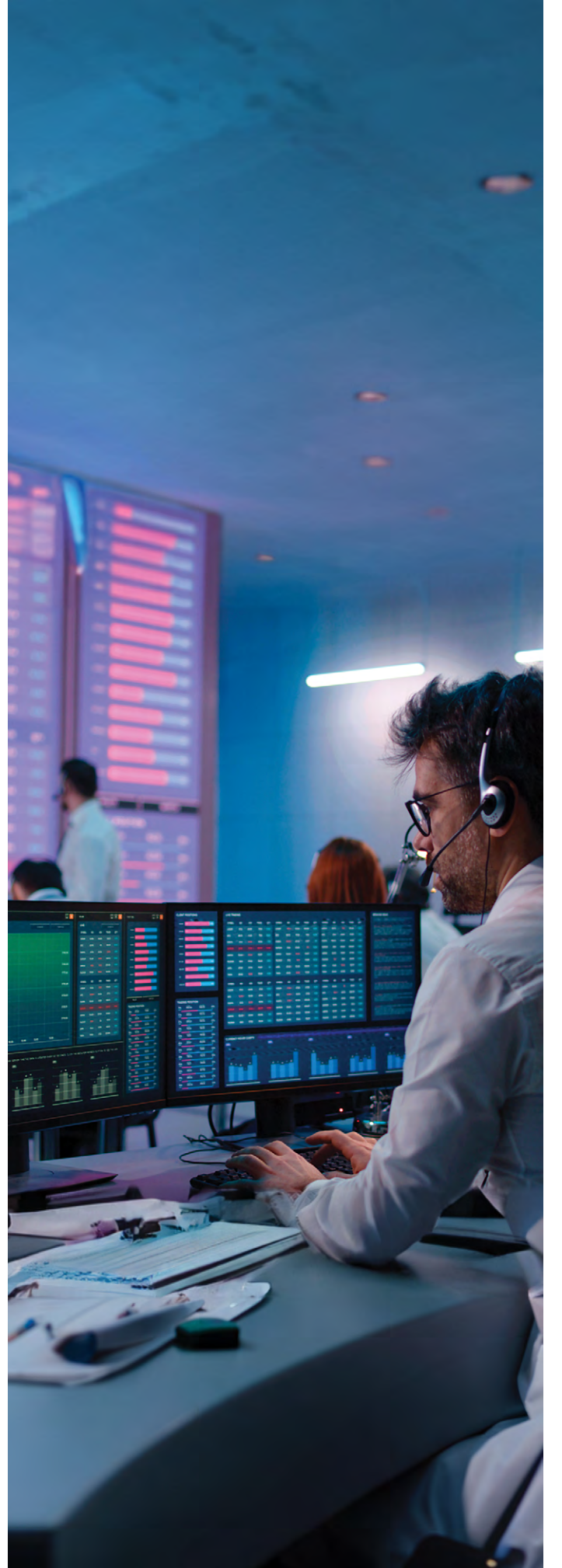
Kripto Varlıklar için Bir Ticaret Platformunun İşletilmesine Yönelik Düzenleme

Kripto varlıklar için bir ticaret platformunun işletilmesine yönelik düzenlemeler aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Kripto varlıklar için bir ticaret platformunun işletilmesi için yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcıları, ticaret platformu için açık ve şeffaf işletim kuralları koyacak, sürdürecektir ve uygulayacaktır.

Bu işletme kuralları en azından:

- a. Kripto varlıklarını ticaret platformuna kabul etmeden önce uygulanan, (AB) 2015/849 sayılı Direktif uyarınca başvuru sahibi tarafından sunulan AML/CTF riskine orantılı müşteri durum tespiti gereklilikleri dahil olmak üzere onay süreçlerini belirlemek (KYC prosedürleri uygulanacak),
 - b. Ticaretin kabulü için politikalar, prosedürler ve varsa ücret düzeylerini belirlemek,
 - c. Likidite de dahil olmak üzere kripto varlıkların ticaret için erişilebilir kalması için koşullar belirlemek,
 - d. Kripto varlık ticaretinin askıya alınabileceği koşulları belirlemek,
 - e. Hem kripto varlıklarının hem de fonların verimli bir şekilde ödenmesini sağlamak için prosedürler belirlemek,
 - f. İşletme kuralları, bu Yönetmeliğin gerektirdiği durumlarda bir kripto varlık teknik incelemesinin yayınlanmadığı durumlarda, bir kripto varlığın ticaret platformunda alım satım kabul edilmeyeceğini açıkça belirtmek,
- Bir kripto varlığı alım satım kabul etmeden önce, kripto varlık alım satım platformunun işletilmesi için yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcıları, kripto varlığın alım satım platformunun çalışma kurallarına uygunluğunu sağlamalı ve değerlendirmelidir.
 - Bir kripto varlığın uygunluğunu değerlendirirken, ticaret platformu, ihraççının ve geliştirme ekibinin deneyimini, geçmiş performansını ve itibarını dikkate alarak, özellikle kullanılan çözümlerin güvenilirliğini ve yasa dışı veya hileli faaliyetlerle olası ilişkisini değerlendirecektir.
 - Alım satım platformu, Madde 4(2)'de belirtilen muafiyetten yararlanan kripto varlıkların uygunluğunu da değerlendirecektir.
 - Bir ticaret platformunun işletilmesi için yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcıları işlem platformunda kendi hesabına işlem yapmayacaktır.
 - Bir ticaret platformunun işletilmesi için yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcıları ticaret platformlarında alınıp satılan kripto varlıklara ilişkin gerçekleştirilen işlemlerin fiyatını, hacmini ve zamanını kamuoyuna açıklar.
 - Bu işlemlere ilişkin tüm teknik ayrıntılar mümkün olduğu kadar gerçek zamanlı bir şekilde halka açık olarak duyurulacaktır.
 - Bir ticaret platformunun işletilmesi için yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcıları:
 - DLT'de bir kripto varlık işleminin nihai mutabakatını işlem platformunda gerçekleştirilmesinden itibaren 24 saat içinde veya DLT dışında kapatılan işlemler için ise en geç gün sonunda başlatacaktır.
 - Bir ticaret platformunun işletilmesi için yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcıları, ilgili verileri(kripto varlık ticaretine ilişkin) en az beş yıl süreyle yetkili makamın emrinde tutmak/ saklamak, ve ya bu ticarete ilişkin kayıtlara yetkili makamın erişebileceği bir sistem oluşturmakla yükümlüdür. Bu sayede yetkili makam söz konusu işlemleri izleyebilecektir.

Kripto Varlıklarının Fonlara Karşı Değişimi veya Kripto Varlıkların Diğer Kripto Varlıklarına Karşı Değişimine Yönelik Düzenleme

Kripto varlıklarının fonlara karşı değişimi veya kripto varlıkların diğer kripto varlıklarına karşı değişimine yönelik düzenlemeler aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Kripto varlıklarını fonlara veya diğer varlıklara karşı takas etme yetkisine sahip kripto varlık sağlayıcıları, ayrımcı olmayan bir ticari politika oluşturmalıdır. Ayrıca bu politika ile, işlem yapmayı kabul ettikleri müşteri türleri ve bu müşterilerin karşılanması gereken koşullar belirlenmelidir.
- Fonlar karşılığında kripto varlıkları takas etme yetkisine sahip kripto varlık hizmet sağlayıcıları al/sat yapılacak kripto varlıklara ilişkin fiyatları belirlemeli ve bunu yayınlamalı, bu fiyatlamaların nasıl belirlendiğine ilişkin metodu bildirmeli, ve günlük kripto varlıklara ilişkin işlem limitini belirlemelidir.
- Kripto varlık hizmet sağlayıcıları, müşterilerini aşağıdaki koşullar hakkında bilgilendirmelidir:
 - a. Kripto varlık hizmet sağlayıcıları müşterilerini verdikleri emirlerin nihai olduğu ve şartları konusunda,
 - b. Müşterilerin verdikleri al/sat emirleri nihai ve kesin olup, emir verilen anda belirlenen fiyatların geçerli olduğu konusunda,
 - c. Kripto varlık hizmet sağlayıcıları işlem hacmi ve fiyatlar konusunda.

Müşteriler Adına Kripto Varlık Emirlerinin (Al-Sat) Gerçekleştirilmesine Yönelik Düzenleme

Müşteriler adına kripto varlık emirlerinin (al-sat) gerçekleştirilmesine yönelik düzenlemeler aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Kripto varlıklar için emir yürütme yetkisine sahip kripto varlık hizmet sağlayıcıları üçüncü şahıslar adına emirleri yerine getirirken en iyi şekilde fayda elde etmek için gerekli tüm adımları atacaktır.
- Emir yürütme politikası geliştirerek, müşterinin verdiği emrin platform dışında yürütülmesi gerektiği durumlarda karşılaşılabilecek tüm olası durumlarla ilgili önceden bilgilendirilecektir.
- Kripto varlık hizmet sağlayıcı söz konusu emirlere ilişkin müşterilerinin önceden açık onayını alacaktır.
- Menfaat çatışmasına ilişkin maddede düzenlendiği üzere; hizmet sağlayıcı aşağıda sayılan hallerin ortaya çıkması durumunda olası bir menfaat çatışmasını önlemek için gerekli önlemleri alacaktır.
 - a. Kripto varlık hizmet sağlayıcı kripto varlığı kendi müşterilerinden biri ile platforma sunarsa;
 - b. Kripto varlıkları yerleştirmek için önerilen fiyatın tahmin edilenden fazla veya düşük olursa;
 - c. Kripto varlık teklif edenin(satışa çıkaran) kripto varlık servis sağlayıcısına bir takım teşvikler sağladığı durumlarda.

Üçüncü Şahıslar Adına Emirlerin Alınması ve İletilmesine Yönelik Düzenleme

Üçüncü şahıslar adına emirlerin alınması ve iletilmesine yönelik düzenlemeler aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Üçüncü şahıslar adına emir ve talimat alımının sağlanması için yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcıları, emirleri müşteri için en hızlı ve uygun şekilde iletilmesini sağlayan düzenlemeler geliştirerek, bu emirleri kripto varlıklar için bir ticaret platformunda veya başka bir kripto varlık hizmet sağlayıcısında yürütme için gerekli operasyonel süreci ayarlar/yönetir, gerekli prosedürleri uygular.
- Üçüncü şahıslar adına emir ve talimat alımının sağlanması için yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcıları, müşterilerinin emirlerini gerçekleştirmek amacıyla, müşterinin farklı bir platforma yönlendirilmesi durumunda bu platformlardan herhangi bir indirim, teşvik, parasal ya da parasal olmayan herhangi bir menfaat kabul edemez.
- Üçüncü şahıslar adına emir ve talimat alımının sağlanması için yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcıları bu emirlere ilişkin bilgileri kötüye kullanmayacaktır. Çalışanlarından herhangi biri tarafından bu bilgilerin kötüye kullanılmasının önüne geçmek için gerekli önlemleri alacaktır.

Üçüncü Şahıslar Adına Kripto Varlıklar İçin Transfer Hizmeti Verilmesine Yönelik Düzenleme

Üçüncü şahıslar adına kripto varlıklar için transfer hizmeti verilmesine yönelik düzenlemeler aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Üçüncü kişiler adına transfer hizmeti vermeye yetkili kripto varlık hizmet sağlayıcıları görevlerini ve sorumluluklarını belirlemek için müşterileriyle bir anlaşma yapacaklardır. Bu anlaşma en azından aşağıdakilerin hepsini içerecektir:
 - a. Anlaşmanın taraflarının kimliği,
 - b. Sağlanan transferin yöntemleri ve bu hizmetin açıklaması,
 - c. Kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından kullanılan güvenlik sistemlerinin bir açıklaması,
 - d. Kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından uygulanan ücretler,
 - e. Anlaşmaya uygulanacak hukuki kısımların belirlenmesi.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarının Satın Alınması Durumuna Yönelik Düzenleme

Birlikte hareket eden herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, doğrudan veya dolaylı olarak, bir kripto-varlık hizmeti sağlayıcısının nitelikli paylarını satın alması veya bu payların artırılması yolu ile böylece oy haklarının veya sahip olunan sermayenin oranı %20, %30 veya %50'ye ulaşması durumunda, yetkili makama bildirimde bulunulması zorunludur. Bu başvuruda işleme ilişkin teknik detaylar yer alacaktır.

Kripto Varlıklar İçeren Piyasa Suistimalinin Önlenmesi ve Yasaklanmasına Yönelik Düzenleme

Kripto varlıkların ticaretine ilişkin platformları işleten kripto varlık hizmet sağlayıcıları, ilgili mevzuatta sayılan yasalara uymak ve gereklilikleri sağlayarak piyasanın istismarının, kötüye kullanımının önüne geçmekle yükümlüdür:

- Piyasaya ilişkin bilgilerin kötü amaçlı kullanımının (market manipülasyonu gibi) önlenmesi,
- Kamuyu ilgilendiren bir gelişmenin yaşanması durumunda ilgili bilginin kripto varlık hizmet sağlayıcı tarafından web sitesi yoluyla ivedilikle duyurulması,
- İçeriden kişilere ticaret yasağı.

İçeriden kişiler olarak tanımlanan ve market hakkında kamunun bilmediği bilgilere sahip olabilecek konumda olan kişilerin bu bilgilere dayanarak kripto varlık edinimi ya da elden çıkarması durumunda, söz konusu bilgi ile kendi ya da üçüncü kişiler yararına hareket etmesinin önüne geçmek adına bu kişilerin ticareti yasaklanmıştır.

Piyasa Manipülasyonunun Yasaklanmasına İlişkin Düzenleme

Hiç kimse aşağıdakileri içerecek şekilde piyasa manipülasyonuna girişemez veya manipülasyon yapmaya teşebbüs edemez:

- Bir kripto varlığın arzı, talebi veya fiyatı hakkında yanlış veya yanıltıcı sinyaller veren veya vermesi muhtemel olan,
- Herhangi bir program veya cihaz ile kripto varlığın piyasa değerinin anormal veya yapay biçimde kontrol edilmesi,
- Medya, internet yoluyla ya da herhangi bir iletişim aracıyla kripto varlıklara ilişkin arz-talep, fiyat, güvence hakkında gerçeğe aykırı herhangi bir söylenti yayılması (ve yayan kişinin bu bilginin gerçeği yansıtmadığını bilebilecek konumda olması),
- Aşağıdaki davranışlar, diğerlerinin yanı sıra, piyasa manipülasyonu olarak kabul edilecektir:
- Bir kripto varlığın arzı veya talebi üzerinde hakim bir konum elde etmek,
- Kripto varlıklar için ticaret platformunun işleyişini bozmak veya geciktirmek veya bu etkiye sahip olması muhtemel herhangi bir faaliyette bulunmak, diğer kişilerin ticarete gerçek emirleri belirlemesini zorlaştırmak,
- Ticaret platformu üzerinde belli bir kesim insana, emir verilmesinin daha zor hale getirilmesi,
- Arz veya talep veya fiyat hakkında yanlış veya yanıltıcı bir sinyal oluşturmak ve özellikle bir trendi başlatmak veya şiddetlendirmek için emir girmek, veya bu etkiye sahip olması muhtemel herhangi bir faaliyette bulunmak,
- Geleneksel veya elektronik medyaya ara sıra veya düzenli erişimden yararlanarak, sahip olduğu kripto varlığa ilişkin yarar sağlamasına yarayacak akımlar yaratarak piyasayı yönlendirmeye çalışan aktivitelerde bulunmak.

Yetkili Makamların Yetkilerine İlişkin Düzenlemeler

Yetkili makamların yetkilerine ilişkin düzenlemeler aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Bu mevzuat hükümlerinden herhangi birinin ihlal edilmesi durumunda yetkili makam kripto varlık hizmet sağlayıcıların işlemlerini 30 iş gününe kadar durdurmak ve askıya almakla,
- Yetkili makam, kripto varlık hizmet sağlayıcıların mevzuat kapsamında sahip oldukları yükümlülükleri yerine getirmedikleri durumlarda bunu herkese açık bir şekilde duyurmakla,
- Yetkili makam, kripto varlık hizmet sağlayıcı nezdinde denetçilerin veya uzmanların doğrulama veya soruşturma yürütmesine izin vermekle,
- Bir gerçek kişinin, varlık referanslı token ihraççısının veya bir kripto varlık hizmet sağlayıcısının yönetim organından çıkarılmasını talep etmek,
- Herhangi bir kişiden pozisyonunun boyutunu veya kripto varlıklara maruz kalma durumunu azaltmak için adımlar atmasını talep etmekle yetkilidir,
- Yetkili makam, herhangi bir ihlal sonucu kripto varlık hizmet sağlayıcılar hakkında soruşturma ve denetleme yapma yetkisine sahiptir. Yetkili makam, yürütülen soruşturma neticesinde idari ve cezai yaptırım kararı verebilirler,
- Yetkili makam tarafından yapılan rutin denetimlerde veya herhangi bir ihlal sonucu başlatılan soruşturmada ilgili kripto varlık hizmet sağlayıcı yetkili makam ile işbirliği yaparak söz konusu denetim/soruşturmanın yürütülmesini kolaylaştırmakla yükümlü olup, aksi takdirde buna ilişkin de idari ve cezai yaptırımla karşılaşabilecektir,
- İdari ve cezai yaptırımlara ilişkin düzenlemeyi incelediğimizde, ihlale göre sabit belirlenmiş oldukça yüksek meblağlarda para cezaları bulunmaktadır. Sabit belirlenen değerlerin yanı sıra, düzenleme ile hizmet sağlayıcının organizasyonel ve operasyonel yapısı, sahip olduğu işlem ve varlık hacmine göre oransal olarak da para cezalarının uygulanacağı düzenlenmiş bulunmaktadır,
- Para cezalarının yanı sıra, yönetim organının herhangi bir üyesinin ihraç edilmesi (en az 10 yıl süreyle faaliyetten men edilme gibi), faaliyetin geçici ve kalıcı olarak durdurulması gibi cezai yaptırımlar da düzenleme altına alınmıştır.

MiCA Düzenlemesi Kapsamında İdari Cezalar ve Diğer İdari Tedbirler

MiCA düzenlemesi, kripto varlıkların, varlık referanslı tokenlar ve e-para tokenları dahil olmak üzere, ihraççılara, teklif sahiplerine ve kripto varlık hizmet sağlayıcılarına ilgili düzenlemeye aykırılık halinde idari yaptırımlar uygulanmasına yönelik düzenlemeleri de içermektedir. İdari ceza veya diğer tedbirlerin türünü ve düzeyini belirlerken, yetkili otoritelerin ihlalin ciddiyeti, süresi ve kasıtlı olup olmaması gibi tüm ilgili koşulları dikkate almaları gerekmektedir.

Üye Devletler, düzenleme kapsamında bir ihlalin tespiti ve bu ihlale ilişkin inceleme ve soruşturmanın yürütülmesinde MiCA düzenlemesine uygun hareket etmek, kurumlarla işbirliği içerisinde olmakla yükümlü tutulmuştur. Bir yetkili otorite, yerinde inceleme veya soruşturma ile ilgili olarak başka bir Üye Devletin yetkili otoritesinden yardım talep edebileceği gibi ilgili üye devlet bu talepleri yerine getirmekle yükümlü tutulmaktadır.

Talepte bulunan yetkili otorite, yapılan herhangi bir talepten EBA ve ESMA'yı haberdar etmelidir. Bir yetkili otorite, başka bir Üye Devletin yetkili otoritesinden yerinde inceleme veya soruşturma yapma talebi aldığı durumda; yerinde inceleme veya soruşturmayı kendisi yapabilir, talepte bulunan yetkili otoritenin bir yerinde inceleme veya soruşturmaya katılmasına izin verebilir, talepte bulunan yetkili otoritenin kendisi tarafından yerinde inceleme veya soruşturma yapılmasına izin verebilir ya da diğer yetkili otoritelerle ilgili denetim faaliyetlerine ilişkin özel görevleri paylaşabilir.

ESMA'nın, EBA ile yakın işbirliği içinde, yetkili otoriteler arasında işbirliği ve bilgi alışverişi için standart formlar, şablonlar ve prosedürler belirlemek amacıyla düzenleyici uygulama teknik standartları tasarlayacağı düzenleme ile belirlenmiştir.

Yetkili Makamlarca Verilen İdari Cezalar Ve Diğer İdari Tedbirler

MiCA düzenlemesinde kripto varlık hizmet sağlayıcılar düzenlemeye aykırı faaliyette buldukları ya da düzenleme kapsamında yükümlülüklerini ihlal ettikleri takdirde çeşitli cezai yaptırımlarla karşılaşacakları düzenleme altına alınmıştır. Üye devletler Yönetmelik kapsamında düzenlenen herhangi bir cezai yaptırıma hâlel getirmeksizin ulusal hukuklarına uygun olarak yetkili makamların uygun idari cezalar ve diğer tedbirleri alma yetkisine sahip olmasını sağlayacaklardır. Düzenleme kapsamında EK-5 ve EK-6 ile hangi hallerde ihlalin mevcut olacağına ilişkin örnek durum ve senaryolar paylaşılmıştır.

Üye Devletler, ulusal kanunlarına uygun olarak, yetkili makamların ihlallerle ilgili olarak en azından aşağıdaki idari cezaları ve diğer idari önlemleri uygulama yetkisine sahip olmasını sağlayacakları düzenlenmiş bulunmaktadır.

İlgili yaptırımlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Sorumlu gerçek veya tüzel kişiyi ve ihlalin niteliğini belirten bir kamu beyanı,
- Sorumlu gerçek veya tüzel kişinin ihlali oluşturan davranışı durdurmasını ve bu davranışın tekrardan vazgeçmesini gerektiren bir emir,
- Azami tutarları aşsa dahi, belirlenebildiği takdirde, ihlal nedeniyle elde edilen veya kaçınılan kazançların veya kaçınılan zararların en az iki katı tutarındaki idari para cezaları,
- Gerçek kişi olması durumunda, en az 700.000 -Euro tutarında azami idari para cezası veya resmi para birimi Euro olmayan Üye Devletlerde, 29 Haziran 2023 tarihinde resmi para biriminde karşılık gelen değer üzerinden takdir olunan tatarıda idari para cezasına hükmedilebileceği düzenlenmiştir.

Üye Devletler, ulusal hukuklarına uygun olarak, yetkili makamların, tüzel kişiler tarafından işlenen ihlallerle ilgili olarak, en az 5.000.000 Euro tutarında idari para cezası uygulama yetkisine sahip olmasını sağlayacaklardır.

Ayrıca düzenleme ile ihlal edilen madde özelinde kademeli olarak artan ve kripto varlık hizmet sağlayıcının yıllık toplam cirosu üzerinden hesaplanan cezai yaptırım öngörülmektedir.

Bu oranlar ihlal edilen maddeye göre değişiklik göstermekle birlikte;

- Yönetim organı tarafından onaylanan en son mali tablolara göre tüzel kişinin toplam yıllık cirosunun %3'ü,
- Yönetim organı tarafından onaylanan en son mali tablolara göre tüzel kişinin toplam yıllık cirosunun %5'i,
- Yönetim organı tarafından onaylanan en son mali tablolara göre tüzel kişinin toplam yıllık cirosunun %12,5'i

olarak belirlenmiştir.

Para cezalarının yanı sıra olası bir ihlal durumunda kripto varlık hizmet sağlayıcısının yetkilerinin geçici veya tamamen iptal edileceği de yaptırımlar arasında düzenlenmiş bulunmaktadır.

- Bir kripto varlık hizmet sağlayıcısının yetkisinin geri çekilmesi veya askıya alınması,
- Kripto varlık hizmet sağlayıcısının yönetim organının herhangi bir üyesinin veya ihlalden sorumlu tutulan diğer herhangi bir gerçek kişinin, kripto varlık hizmet sağlayıcısının kripto varlık servis sağlayıcılarında yönetim işlevlerinin askıya alınması,
- 89, 90, 91 veya 92. Maddelerin tekrar tekrar ihlal edilmesi durumunda, bir kripto varlık hizmet sağlayıcısının yönetim organının herhangi bir üyesi veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı için en az 10 yıl süreyle faaliyetten yasaklama,
- Bir kripto varlık hizmet sağlayıcısının yönetim organının herhangi bir üyesinin veya ihlalden sorumlu tutulan diğer herhangi bir gerçek kişinin kendi hesabına işlem yapmasının geçici olarak yasaklanması,
- Ayrıca azami tutarları aşsa bile, belirlenebildiği takdirde, ihlal nedeniyle elde edilen kazanç veya kaçınılan kazançların en az üç katı tutarında idari para cezaları uygulanabilir.

Gerçek kişi açısından, 88. Maddenin ihlali için en az 1.000.000 euro ve 89 ila 92. Maddelerin ihlali için en az 5.000.000 euro cezaya hükmedilebilir. Resmi para birimi Euro olmayan Üye Devletlerde ise azami idari para cezası, 29 Haziran 2023 tarihinde resmi para birimi cinsinden karşılık gelen değer üzerinden hesaplanacaktır.

Para Cezaları

EBA, varlığa dayalı token ihraççısı veya bir üye yönetim organının kasıtlı veya ihmalkar bir şekilde EK-5'te listelenen bir ihlalde bulunması; e-para tokeni ihraç edenin veya onun yönetim organının bir üyesinin, kasıtlı veya ihmalkar bir şekilde, EK-6'da listelenen bir ihlalde bulunduğu tespit edildiğinde para cezası uygulanması yönünde karar alabilecektir.

EBA, böyle bir ihraççının veya yönetim organının bir üyesinin ihlali gerçekleştirmek için kasıtlı olarak hareket ettiğini gösteren nesnel faktörler bulursa, bir ihlalin kasıtlı olarak gerçekleştirildiği kabul edilecektir.

EBA ihlale ilişkin yaptığı incelemede aşağıda sayılı kriterleri göz önünde bulunduracaktır;

- İhlalin süresi ve sıklığı,
- Mali suçun meydana gelip gelmediği, kolaylaştırılıp kolaylaştırılmadığı veya başka bir şekilde ihlale atfedilip atfedilemeyeceği,
- İhlalin, önemli varlığa dayalı tokenlerin ihraççısında veya önemli e-para tokenlerinin prosedürlerinde, politikalarında ve risk yönetimi önlemlerinde ciddi veya sistemik zayıflıklar ortaya çıkarıp çıkarmadığı,
- İhlalin kasıtlı mı yoksa ihmalkarlıkla mı gerçekleştirildiği,
- İhlalden sorumlu olan önemli varlık referanslı tokeni ihraç edenin veya önemli parasal tokeni ihraç edenin sorumluluk derecesi,
- İhlalden sorumlu olan önemli varlık referanslı tokeni ihraç edenin veya önemli parasal tokeni ihraç edenin, sorumlu tüzel kişinin toplam cirosu veya yıllık geliri ve net varlıkları ile gösterilen mali gücü dikkate alınacaktır.

Hükmedilen para cezası varlığa dayalı token ihraç edenler için, 1. paragrafta belirtilen cezanın maksimum tutarı, bir önceki iş yılındaki yıllık cironun %12,5'ine kadar veya kazanılan kar veya kaçınılan zararın iki katı kadar, e-para tokenlerini ihraç edenler için ise bir önceki iş yılındaki yıllık cironun %10'una kadar veya bu tutarın veya kazanılan kârın veya kaçınılan zararın iki katı kadar olacaktır.

Periyodik Ceza Ödemeleri

EBA, varlığa dayalı token ihraççısı veya bir üye yönetim organının kasıtlı veya ihmalkar bir şekilde EK-5'te listelenen bir ihlalde bulunması; e-para tokeni ihraç edenin veya onun yönetim organının bir üyesinin, kasıtlı veya ihmalkar bir şekilde, EK-6'da listelenen bir ihlalde bulunduğu tespiti halinde para cezası uygulanması yönünde karar alabilecektir.

Düzenleme kapsamında idari ve cezai yaptırımlar arasında periyodik ceza ödemeleri de düzenleme alanı bulmaktadır. EBA, aşağıda sayılı hallerde periyodik ceza ödemeleri uygulayan bir karar alma yetkisine sahiptir.

Ayrıca ihlale ilişkin yapılan soruşturmalarda soruşturma memuru, görevlerini yerine getirirken, EBA'nın denetim faaliyetleri kapsamında topladığı tüm belge ve bilgilere erişim hakkına sahip olacaktır.

EBA, soruşturma memurunun tespitlerini içeren dosyaya dayanarak ve soruşturmaya tabi kişiler tarafından talep edilmesi halinde, bu kişileri 135. madde uyarınca dinledikten sonra EK-5 veya EK-6'da listelenen bir ihlalin işlenip işlenmediğine karar verecektir denetim tedbiri alacak veya 131. madde uyarınca para cezası uygulayacaktır.

MiCA Düzenlemesi Kapsamına Alınmayan Başlıklar

Aşağıdaki hizmetler MiCA düzenlemesi kapsamına alınmamıştır:

- Non-fungible tokens (NFTs),
- Güvenlik Tokeni (MiFID II kapsamındaki düzenleme),
- Elektronik formdaki menkul kıymetler

Elektronik formdaki menkul kıymetler İman Elektronik Menkul Kıymetler Yasası (eWpG) kapsamında düzenlenmiştir.

IV. Türkiye İçin Öneriler

Türkiye, kripto eko sistemindeki önemli ülkelerin başında geliyor. Ülkemizin, gerek nüfus yoğunluğu, gerek nüfusun yaş dağılımı, gerek teknolojiye olan ilgi ve bilgi seviyesi ve gerekse mevcut projeleri nedeniyle önümüzdeki dönemlerde de aynı önemi koruyacağını ve hatta büyüteceğini ön görüyoruz.

Temmuz 2022'de Mali Eylem Göre Gücü (FATF) kripto para düzenlemelerindeki eksiklikler sebebiyle Türkiye'yi gri listeye almıştı. Türkiye'nin gri listeden çıkmak için özellikle lisanslama ve vergilendirmeye yönelik bazı düzenlemeleri ivedilikle gündeme taşınması kaçınılmaz bir gelişme olacaktır.

Kullanıcılara ait kripto varlıkların güvenliğinin sağlanması, asgari sermaye şartları, listelemeler ve saklama hizmetleri bakımından kriterlerin belirlenmesi ve hizmet verecek olan platformlara lisans alma şartının getirilmesinin sektörü olumlu yönde etkileyeceğini düşünüyoruz.

Ülkemiz hukuk düzenlemelerini genellikle Avrupa Birliği düzenlemelerini dikkate alarak geliştirdiği için Avrupa Birliği kripto varlık düzenlemesi olan MiCA'nın Türkiye için iyi bir örnek olacağı görüşündeyiz.

Türkiye yerel düzenlemesini yaparken asgaride aşağıdaki konulara dikkate almasının iyi olacağı görüşündeyiz:

- Lisansa tabi olan faaliyetleri,
- Faaliyet izni alınması sürecini,
- Faaliyet izni için minimum şartları,
- Kripto hizmet sağlayıcı tanımını,
- Kripto hizmet sağlayıcı lisanslama sürecini,
- Kripto varlık başvuru sürecini,
- Yönetişim ve izleme esaslarını,
- Tüketicilerin korunması esaslarını,
- Şikayet yönetimi sürecini,
- Dış hizmet alım sürecini,
- Kripto varlıklar için ticaret platformu işletilmesi sürecini,
- Piyasa manipülasyonunun yasaklanması sürecini,
- Bilgi Teknolojileri minimum gerekliliklerini ve kontrollerini,
- Cezai süreçler ve yaptırımları.

«Bu Araştırma Raporumuzun Türkiye'nin kripto varlık mevzuatını şekillendirmesine katkı yapması umuduyla ...»

İletişim:

Sinem Cantürk

Fintech ve Dijital
Finans Lideri,
Şirket Ortağı
scanturk@kpmg.com

Detaylı bilgi için:

KPMG Türkiye
Clients & Markets
tr-fmmarkets@kpmg.com

İstanbul

İş Kuleleri Kule 3 Kat 1-9
34330 Levent İstanbul
T : +90 212 316 6000

Ankara

The Paragon İş Merkezi Kızılırmak Mah. Ufuk
Üniversitesi Cad. 1445 Sok. No:2 Kat:13
Çukurambar 06550 Ankara
T: +90 312 491 7231

İzmir

Folkart Towers Adalet Mah. Manas Bulvarı
No:39 B Kule Kat: 35 Bayraklı 35530 İzmir
T : +90 232 464 2045

Bursa

İnallar Cadde Plaza, Balat Mahallesi
Mudanya Yolu Sanayi Caddesi No: 435 K:5
D:19-20 Nilüfer
T : +90 232 464 2045

kpmg.com.tr
kpmgvergi.com

© 2023 KPMG Yönetim Danışmanlığı A.Ş., şirket üyelerinin sorumluluğu sundukları garantiyle sınırlı özel bir İngiliz şirketi olan KPMG International Limited ile ilişkili bağımsız şirketlerden oluşan KPMG küresel organizasyonuna üye bir Türk şirkettir. Tüm hakları saklıdır.

Bu dokümanda yer alan bilgiler genel içeriklidir ve herhangi bir gerçek veya tüzel kişinin özel durumuna hitap etmemektedir. Doğru ve zamanında bilgi sağlamak için çalışmamıza rağmen, bilginin alındığı tarihte doğru olduğu veya gelecekte olmaya devam edeceği garantisizdir. Hiç kimse özel durumuna uygun bir uzman görüşü almaksızın, bu dokümanda yer alan bilgilere dayanarak hareket etmemelidir. KPMG adı ve KPMG logosu, bağımsız üye şirketlerden oluşan KPMG küresel organizasyonun lisansı altında tescilli ticari markalardır. KPMG International Limited ve ilişkili kuruluşları müşterilere herhangi bir hizmet sunmamaktadır. © 2022 KPMG Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş., şirket üyelerinin sorumluluğu sundukları garantiyle sınırlı özel bir İngiliz şirketi olan KPMG International Limited ile ilişkili bağımsız şirketlerden oluşan KPMG küresel organizasyonuna üye bir Türk şirkettir. Tüm hakları saklıdır.